

Lausuntopyyntö pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen talousarvioluonnoksesta 2026

Kunnanhallitus 20.10.2025 § 252
247/02.00/2025

Valmistelija

Hallintojohtaja Erkki Nikkilä, p. 044 4596 203, kunnanjohtaja Marja Lehtonen p. 044 4596 200

Yleistä

Kinnulan kunta pitää Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen toimintaa tärkeänä osana alueellista elinvoimapolitiikkaa ja työllisyydenhoidon uudistusta. Työllisyysalueen perustehtävä – työllisyyden edistäminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja paikallisten palvelujen järjestäminen – tukee myös Kinnulan kunnan omia strategisia tavoitteita.

Vuosi 2026 on työllisyysalueelle vakiinnuttamisen aikaa. Ensimmäisen toimintavuoden kokemukset osoittavat, että paikallisuus, yhdenvertaisuus ja kustannustehokkuus ovat keskeisiä menestystekijöitä. Kinnula pitää tärkeänä, että näihin periaatteisiin liittyvä toimintatapa säilyy myös jatkossa talouden tiukentuessa.

Talousarvion eurot ja kustannusten kohdentaminen

Työllisyysalueen talousarvio vuodelle 2026 on kokonaisuudessaan 7,83 miljoonaa euroa, josta yhteiset yleiset kustannukset ovat noin 4,68 milj. euroa ja aiheuttamisperiaatteen mukaiset kustannukset 3,15 milj. euroa

Kinnulan kunnalle kohdistuvat aiheuttamisperiaatteen mukaiset kustannukset ovat talousarvioluonnoksen mukaan noin 99 887 euroa ja osuus yhteisistä yleisistä kustannuksista on 80 177 euroa eli yhteensä Kinnulan kunnan osuus kustannuksista on 180 064 euroa.

Talousarvio 2026

Kunta pitää kustannusten jakoperusteita oikeudenmukaisina ja läpinäkyvinä, mutta korostaa, että aiheuttamisperiaatteen toteutuminen käytännössä edellyttää tarkkaa seurantaa ja raportointia yhteistoiminnassa oleviin kuntiin.

Koska palveluihin ohjautuminen perustuu asiakkaiden palvelutarpeeseen, ei kotikuntaan, kunnittaiset vaihtelut kustannuksissa voivat olla merkittäviä. Kinnula kannattaa mallia, jossa työllisyysalue seuraa kuukausittain aiheuttamisperiaatteella syntyneitä kustannuksia ja varmistaa, etteivät yksittäisten kuntien maksusuudet muodostu epäsuhteisiksi alueen keskiarvoon nähden.

Rahoituksen riittävyys ja henkilöstöresurssit

Työllisyystilanne alueella on edelleen haastava: pitkäaikaistyöttömyys, yli 55-vuotiaiden työttömyys ja osaajapula aiheuttavat painetta palveluille. Te-palvelujen kustannuksiin vaikuttaa erittäin paljon se, että asiakkaista enenevä osa on vaikeasti työllistettäviä, ikääntyviä pitkäaikaistyöttömiä,

joiden tosiasiaallinen palvelupolku olisi eläke- tai muu vastaava ratkaisu. Eläke- ym. etuuksien piiriin pääseminen on erittäin vaikea, mutta tätä tulisi saada edistettyä. Etuuksiin kohdistuvat leikkaukset hankaloittavat tilannetta ennestäänkin ja ovat julkisen talouden kannalta erittäin raskaita. Kinnulan kunta kannustaa niin Te-toimijoita, kuntia, hyvinvointialuetta ym. tahoja yhdessä etsimään ratkaisuja em. ongelman ratkaisemiseksi.

Kinnula yhtyy työllisyysalueen näkemykseen siitä, että henkilöstöresurssien vähentäminen johtaisi palvelujen heikkenemiseen, asiakasmäärien kasvuun työntekijää kohden ja lopulta kustannusten nousuun esimerkiksi etuusmenoina.

Kinnulan kunta pitää tärkeänä, että työllisyysalueen (kunnassa viikoittain käyvät) työntekijät ja kunnan keskushallinnon, elinvoimapalveluiden sekä oppilaitosten henkilöstö kohtaavat säännöllisesti. Jokainen kunta on erilainen ja tarpeet ovat erilaiset. Eri toimijoiden säännöllinen vuoropuhelu on tarpeen esimerkiksi paikallisten yritysten työntekijöiden osaamistarpeen tunnistamisessa ja määrittelyssä ja työntekijöiden täsmäosaamisen lisäämisessä.

Kaikkinsa Kinnulan kunta pitää erittäin tärkeänä, että työllisyyspalvelut nähdään keskeisenä tekijänä ja kumppanina kunnan elinvoimaa edistävässä kuntaekosysteemissä yhdessä kuntien, kouluttajatahojen, hyvinvointialueen, yritysten ja työnantajien ja kolmannen sektorin kanssa.

Toiminnan painopisteet ja paikallisuus

Kinnula pitää perusteltuina työllisyysalueen vuoden 2026 painopisteitä:

- työn ja tekijän kohtaamisen parantaminen
- oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut
- kuntakohtaisen vastuuasiantuntijamallin vakiinnuttaminen
- työnantajayhteistyön ja muutosturvan vahvistaminen

Kunnalle on tärkeää, että lähipalvelut säilyvät, ja että asiakkaat voivat asioida omassa kotikunnassaan. Erityisesti pitkien välimatkojen ja heikon julkisen liikenteen kunnissa tämä on keskeinen palvelun saavutettavuuden tekijä.

Kinnula esittää, että työllisyysalue kehittää edelleen liikkuvia ja digitaalisia palveluratkaisuja, joilla voidaan täydentää henkilökohtaista palvelua ilman kustannusten merkittävää kasvua.

Talousarvion riskit ja seuranta

Talousarvion keskeinen riski liittyy työvoimapalvelujen rahoituksen mahdolliseen vähenemiseen, mikä heikentäisi työllisyydenhoidon vaikuttavuutta ja lisäisi kuntien työttömyysturvavelvoitteita.

Kunnilta ja työllisyysalueilta on poistettu valtion rahoituksesta ne keinot, joilla mm. työttömien etuuksia ja mm. palkkatuettuun työhön pääsemistä on edistetty. Valtion rahoituksessa aktiivisia kuntia ja elinkeinoelämää tulisi tukea keinoilla, jotka edistäisivät työllisyyttä sekä työnhakijan osaamisen lisäämistä kohdentuen alueen työnantajien tarpeisiin. Onnistuminen tässä

edellyttää työllistymiseen liittyvää osaamisen tunnistamista ja tapoja tunnistaa mahdollisen työntekijän jo ennalta omaama osaaminen.

Kinnula katsoo, että valtakunnallisen rahoituksen tulee säilyä vähintään vuoden 2025 tasolla, jotta uudistuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Kinnula pitää myös tärkeänä, että työllisyysalue jatkaa säännöllistä raportointia ja vuoropuhelua kuntien kanssa. Kunnan johdolla ja päätöksenteolla tulee olla ajantasainen tieto kustannusten kehityksestä ja palvelujen vaikuttavuudesta.

Yhteenveto ja lausuntoehdotus

Kinnulan kunta puoltaa Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen talousarvioluonnoksen 2026 hyväksymistä esitetystä muodosta, seuraavin huomioin:

Aiheuttamisperiaatteen mukaisten kustannusten seuranta ja raportointi kunnittain on tärkeää läpinäkyvyyden ja kustannusten hallinnan varmistamiseksi.

Rahoituksen tulee säilyä vähintään vuoden 2025 tasolla, jotta palvelujen laatu ja kattavuus voidaan turvata. Rahoituksessa on huomioitava paikallisten työnantajien määrittelemät ja tunnistamat työntekijöiden osaamistarpeet sekä näihin tarpeisiin liittyvä osaamisen lisääminen esimerkiksi muotoillun oppisopimuksen tai työkokeilun avulla.

Te-palvelut ovat tärkeitä toimijia kunnan elinvoimaan lisäämiseen liittyvässä kuntaekosysteemissä. Edellä mainittu toimintatapa tulee näkyä käytännön toimintatavoissa perinteisen yksilöön kohdistuvan asiakaspalvelun lisäksi.

Lähipalveluperiaatteen toteutumista on seurattava erityisesti pienten kuntien näkökulmasta.

Työllisyysalueen ja kuntien välistä tiedonvaihtoa ja tuloraportointia tulee kehittää.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Marja Lehtonen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa edellä olevan lausunnon pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen talousarvioluonnoksesta 2026.
Päätös:	Ehdotus hyväksyttiin.
Toimenpiteet:	Lausunto osoitteeseen kirjaamo@aanekoski.fi määräajassa.
Muutoksenhaku:	Muutoksenhakukielto